

tere premembe. Madjari niso bili povsem zadovoljni z novimi naredbami. V tem pa je nastala vojska s Prusko in Italijo leta 1866. Vojsko je povzročilo že staro nasprotstvo med Avstrijo in Prusko.

Po nesrečni vojski zoper Prusko je Avstrija izstopila iz nemške zaveze. Belcredi je skušal narodni prepir na ta način odstraniti, da bi razdelil državo v pet kraljestev, katera bi družilo osebno edinstvo. Ta kraljestva bi bila: Avstrijsko, Ogersko, Češko, Poljsko in Hrvatsko-Slavonsko. Nemci so se uprli tem nameram, in Belcredi se je vzdržal le še malo časa na krmilu. Kot minister za zunanje reči je vstopil v ministerstvo prejšnji saksonski minister Beust, kateri se je pogajal z Madjari zaradi sprave. Dne 7. svečana l. 1867. je odstopil Belcredi, Beust je prevzel predsedstvo novega ministerstva in sklenil pogodbo z Madjari. Velike zasluge za Ogersko ima v tem obziru Franc Deak. Grof Julij Andrassy je sestavil novo ogersko ministerstvo. Leta 1868. so združili tudi Hrvatsko in Slavonijo z Ogersko. Dne 8. rožnika so slovesno venčali Franca Jožefa I. kot ogerskega kralja. Madjarom se je priznala njih prejšnja ustava v popolnem obsegu.

Cesar je razglasil „decemberske zakone“ z dne 21. grudnia (decembra) l. 1867., kateri obsegajo šest osnovnih zakonov o občnih pravicah državljanov za kraljestva in dežele, zastopane v državnem zboru.

Decemberski zakoni so: 1. Zakon o ministerski odgovornosti. 2. Zakon o društvenih pravicah in o pravicah zborovanja. 3. Zakon o občnih državljanskih pravicah, kateri določuje takozvane osnovne pravice ter jamči državljanom enakost pred zakonom, versko in vestno svobodo, svobodno znanstvo, svoboden pouk in enakopravnost vseh avstrijskih narodov. 4. Zakon o sodniški oblasti. 5. Zakon o izvrševalni oblasti, po katerem ima vsak uradnik priseči, da bode zvesto izpolnjeval državne osnovne zakone. 6. Zakon o uredbi državnega sodišča.

Tako je nastala sedaj veljavna ustava „Avstrijsko-ogerske države“, ki ima sedaj konstitucionalni način vladanja na dualistiški podlagi, ker je država razdeljena v dva enakopravna dela, od katerih imata vsak svojo posebno ustavo in upravo. (Dalje prih.)

Martin in Jera.

(J. Ravnikar.)

Petnajsto poglavje.

Modra gos je izgubila jajce.

artin danes še ni odhajal od predstojnika, ko je ta po biriču starešini poslal listek, na katerem so bila napisana imena delavcev z ukazom, da jim to naznani. Birič prinese starešini pisanje še dopoldne. Doslej so imela vsa pisma, ki so prišla od okraj-

nega glavarstva, naslov: „Spoštovanemu in cenjenemu gospodu Stiskaču, starešini v Kandršah“, ali na tem zavitku je bilo zapisano samo: „Starešini Stiskaču v Kandršah.“

„Kaj meni ta okrajni pisac, da mi ni pustil naslova, ki mi gre?“ zadere se starešina po prejetju lista.

Birič ga zavrne: „Pazi, starešina, kaj govoriš; naslov je pisal sam gospod predstojnik.“

Starešina: To je laž! Jaz poznam dobro pisavo tega našemljenega pisarja.

Birič zmaje z glavo in pravi: „Ti se šališ. Videl sem na lastne oči, da je predstojnik pisal naslov; stal sem pri njem v sobi, ko ga je pisal.“

Starešina: To sem se vražje zmotil. Ušla mi je beseda nehote; pozabi jo in idi z menoj v hišo, prijatelj, da pijeva čašo dobrega vina.

„Pazi vprihodnje, starešina, kaj govoriš, jaz sicer ne pripovedujem nikomur rad neprilik, ti bi se pa vender vtegnil opeči“, doda birič; gre ž njim v sobo, izpije nekaj čaš vina in odide.

Zdaj odpre starešina pismo; prebravši ga, vsklikne:

„To so sami berači in capini od prvega do zadnjega. Grom in pekel! Kaj vse se ne zgodi? Od mojih ljudi le jeden ne, razun Torijevega Franceta. Zdaj mu ne morem niti jednega delavca preskrbeti. In poleg tega moram vsem še danes naznaniti; to je za me hud udarec. Jaz pa storim to vender sam. Sicer pa še ni vseh dnij konec. Zdaj grem takoj, da jih obvestim ter da jim svetujem, da gredo v ponedeljek k predstojniku zahvalit se. On ne pozna nobenega. Najbrže jih je priporočal Martin. Kadar jih predstojnik vidi, kako so opravljeni: jeden brez črevljev, drugi z luknjastim klobukom, tretji brez kamižole itd., no, potem bi bil velik čudež, ako se ne napelje voda na moj mlin.“ Tako se tolaži starešina pri napravljanji. Vzame opetovano pisanje v roke, da bere ter vidi, kateri so bolj blizu in kateri bolj odстранjeni, da mu ne bode treba dvakrat jedno in isto pot narediti.

Jurij Gašperetov sicer ni bil najbližji; starešina pa ni bil od tistega časa, ko je njegovemu očetu vzel po krivici travnik, v njegovi hiši, ker pekla bi ga vest, kadar bi videl te uboge ljudi. „Pojdem najprej k temu“, pravi sam pri sebi ter se poda na pot.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. Občni zbor vdovskega učiteljskega društva. (Dalje.) Blagajnik je poročal: Vdovsko učiteljsko društvo je imelo letos 105 članov, kar je razvidno iz imenika, kojega je izdalo in razposlalo predsedništvo častitim članom koncem upravnega leta 1895/96.